

Tweede Kamer der Staten-Generaal
tav vaste kamercommissie OCW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 8 december 2022

Onderwerp: commissiedebat over toezicht

Geachte leden van de commissie onderwijs,

Op 14 december spreekt u met de minister over toezicht in het funderend onderwijs. Graag brengt de VO-raad in aanloop daarnaartoe het volgende onder uw aandacht.

Dat het voortgezet onderwijs voor de opgave staat om de kwaliteit van het onderwijs te versterken staat niet ter discussie. De VO-raad sluit zich aan bij de ambitie in de kamerbrief Toezicht van 21 november jl., maar ziet risico's in de voorgestelde aanpak. Duurzame kwaliteitsverbetering wordt niet bereikt door versnipperde toezichtsmaatregelen en een toename van sancties.

Het daadwerkelijke effect van de optelsom van deze afzonderlijke maatregelen wordt niet duidelijk in de brief. De sector heeft een lerende, op ontwikkeling gerichte aanpak nodig in plaats van een afrekencultuur. Het geheel aan maatregelen landt in een context die op dit moment wordt gekenmerkt door urgente maatschappelijke vraagstukken zoals het personeelstekort en zorgen over het welbevinden van leerlingen. Het is belangrijk dat hier oog voor is.

Definitie van onderwijskwaliteit

De VO-raad onderschrijft het belang om te starten met een heldere definitie van onderwijskwaliteit in termen van wettelijke kwaliteitseisen en een daaruit voortvloeiend onderwijsresultatenmodel. Dat ontbreekt nu nog. De VO-raad benadrukt de volgordelijkheid in de ontwikkeling hiervan en vervolgens pas het toezicht hierop. Een goede uitwerking hiervan is nodig voordat de Inspectie hierop kan handhaven. De recente ervaring met basisvaardigheden leert dat strenger toezicht zonder heldere inhoudelijke opdracht voor scholen niet werkbaar is.

Uitbreiding Inspectie

Het is dan ook onwenselijk om de Inspectie nu al uit te breiden, aangezien het nog onduidelijk is op welke manier dit bijdraagt aan betere onderwijskwaliteit. Dit zou in ieder geval niet moeten leiden tot ongewenste verzwaring van de last voor scholen. Scholen die op basis van een herijkte definitie van onderwijskwaliteit en specifiek de basisvaardigheden laten zien dat zij voldoen aan de kwaliteitsvereisten zouden niet vaker dan één keer in de vier jaar bezocht moeten worden; het bestuursgericht toezicht is toereikend en sluit aan bij de gewenste verantwoordelijkheidsverdeling tussen besturen/scholen en het extern toezicht.

Herstelopdrachten

De VO-raad heeft begrip voor het voorstel om daadkrachtiger op te treden rond herstelopdrachten, in die enkele gevallen dat besturen tekortkomingen onvoldoende snel herstellen. In aanvulling op uitbreiding van het bestuurlijk instrumentarium waarvoor nog steeds wel een (spoed)aanwijzing nodig is, worden nu financiële sancties bij herstelopdrachten voorgesteld, die directer gegeven kunnen worden. De VO-raad pleit voor onderscheid naar het type herstelopdracht waarvoor financiële sancties effectief en noodzakelijk zijn, waarbij ook rekening gehouden zou moeten worden met de zwaarte van de opdracht gebaseerd op de consequenties voor de onderwijskwaliteit. Hiervoor moet een helder afwegingskader komen.

Beroepsprofiel

De VO-raad werkt samen met de VvOB en de PO-Raad aan de ontwikkeling van een beroepsprofiel voor bestuurders en een bijbehorend accreditatiesysteem naar het voorbeeld van de zorg. Daarbij is weloverwogen gekozen voor een ontwikkelingsgerichte insteek. In de kamerbrief Toezicht wordt gesproken over eisen die worden gesteld aan besturen dan wel bestuurders. Eisen aan besturen, oftewel bevoegde gezagen, krijgen al voldoende uitwerking in het bestuursgericht toezicht. Met de wet 'bestuurlijk instrumentarium' krijgt de minister meer mogelijkheden om wanbestuur harder en sneller aan te pakken. Eisen aan bestuurders zelf en handhaving daarop is van een andere orde; de WVO, WOT en het onderzoekskader van de Inspectie verwijzen immers alleen naar bevoegde gezagen en besturen (of scholen) en niet privépersonen die lid zijn van het bestuurlijk orgaan en daarmee belast zijn met de functie van bestuur. Als het toezicht op de besturen op orde is, dan kan de ontwikkeling van bestuurders zelf bij de intern toezichthouder als werkgever worden gelaten.

Wij vragen ruimte en tijd om zelf samen met de beroepsgroep –in afstemming met partijen zoals de vertegenwoordiger van de intern toezichthouders – te komen tot een goede systematiek om de professionaliteit van bestuurders te stimuleren. Zoals eerder is gebleken met de ontwikkeling van de Code goed onderwijsbestuur VO is de sector goed in staat om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de verdere professionalisering van het bestuur. De VO-raad ziet een vergelijkbare constructie voor zich, waarbij in de wet wordt vastgelegd dat er een beroepsprofiel is en de sector vervolgens zelf aan zet is om deze te ontwikkelen en uit te voeren. Daarmee wordt eenzelfde aanpak gekozen als die in de zorgsector nu al jaren werkt.

Ten slotte

Wij delen de ambitie om de kwaliteit van het onderwijs te versterken. De door de minister gekozen aanpak en volgorde delen wij echter niet. De sector heeft een lerende, op ontwikkeling gerichte aanpak nodig in plaats van een afrekencultuur.

Met vriendelijke groet,

Henk Hagoort
Voorzitter VO-raad